№ 38. Ausgabe B.

ГОМАН

Цэна с перэсылкай і дастаукай да хаты: на 1 год—4 м. 80 фэн., на ½ году—2 м. 40 ф., на 3 месяцы—1 м. 20 ф., на 1 мес.—40 фэн.

Беларуская Віленская часопісь

выходзіць два рàзы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Адрэс рэдакціі: Вільня, Завальная 7.
Адрэс адміністраціі і экспэдыціі: М. Стэфанская 23.

Цэна абвестак: на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі — 25 фэніг.; дробные абвесткі — па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці — 60 фэн. за лінейку дробн. друкам.

№ 38 (130). Год II. Вільня, 11 мая 1917 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.).

„Шыбкі канец вайны“.

10 мая.

Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: Пры Аррас артылерыйская бітва крапчэе. Нашы акопы на заходзі ад Ленс і Авіон былі дарэмнай мэтай опэрацій ворагоў. Фрэнуа асталося цэлае ў нашых руках. За ўладаньне Бількур бушуе бітва, перасоўваючыся ўзад і ўпярод.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Між Суассон і Рэймс артылерыйская работа ізноў крапчэла. Пры Зімовай гарэ і ля хутара С.-Марі новые францускіе штурмы адбіты ў вострай бітве штыкамі і контратакай. На паўночным заходзі ад Пронн мейсцовые наступленьня ворагоў нічога не дайшлі.

У бітвах на паветры і стрэламі з зямлі збіты 9 самалётаў ворагоў.

Усходні тэатр:

Пры Нараёўцы, ля чыгункі Тарнополь — Злочов і Бэрэжан момэнтамі крапчэла артылерыйская і мінамётная бітва.

На македонскім фронці ўчора трывала незвычайна вострая бітва, каторая сваей сілай перавысіла ўсе даўнейшые бітвы на гэтым фронці.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). Новые ўдачы падводных лодак у Атлянтыцкім акіяні: 4 параходы і 4 парусные караблі разам 22,500 тонн. У тым ліку былі: аружны англіцкі параход с таварамі, ішоўшый у Аўстралію; аружны англіцкі параход з маслам для Англіі; невядомы аружны параход са збожжэм для Англіі; невядомы параход, здаецца, са снарадамі.

МЮНХЭН (В.Т.Б.) 9.V. «Bayrisch Staatszeitung» («Баварская Дзержаўная Газэта») друкуе аб заседаньні камітэту саюзнай рады да заграцічных спраў гэткае поўурадовае апавешчэньне:

„Камітэт саюзнай рады да заграцічных спраў заседаў учора і сягоньня пад маршалкоўствам баварскаго гасударственаго міністра, гр. ф. Гэртлінга, як бывае звычайна, у гасударственаго канцлера. У гутарках абменіваліся думкамі; пры гэтым прамова канцлера аб агульным палажэньні і палітычных мэтах, у якой было высказано поўнае пераконаньне аб шыбкім і шчасьлівым канцы вайны, была пацьверджэна ў вадзін голас усемі быўшымі тут міністрамі паадзінокіх урадоў“.

БЭРН. (В.Т.Б.). «Petit Parisien» даносіць с Пецярбурга:

Спаўніцельны камітэт рады раб. і салд. прэдлажыў ураду забараніць організацію украінскіх, латышскіх і ліфляндзкіх палкоў.

«Temps» даносіць с Пецярбурга, што тэлефоністкі пастанавілі сваей ахвотай не злучаць болей тэлефонаў асоб, каторые хочуць гаварыць з рэдакціей крайняй радыкальнай газэты «Правда» і з Леніным.

ПЕЦЯРБУРГ. (В.Т.Б. і П.Т.А.). Керэнскій паслаў пісьмы спаўніцельнай камісіі думы, радзі работнікоў і салдатоў і соцыалістычным партыям у Пецярбурзі, кажучы ў іх, каб прэдстаўнікі дэмократоў паводлуг выбару і на моцы спэцыальных пазваленьнёў організацій, да якіх яны належаць, узялі на сябе часць ціжароў упраўленьня.

БЭРН. (В.Т.Б.). У даволі вялікай стацьці ў «Daily Telegr.» пецярбурскі карэспандэнт газэты адзначывае, што доля Расеі знаходзіцца ў руках рады раб. і салд., вытворэнай рэвалюціей зусім прыпадкова. Ей прыслухаюць пецярбурскіе рамесьнікі і салдаты, і яна ў кожны момэнт можэ затрымаць урадовую машыну. З гэтай прычыны тымчасовы урад прымушэн падчыняцца яго зусім дыктатарскім радам. Гэтым тлумачацца шмат якіе крокі, каторых іначэй нельга было-бы зразумець. На вялікі жаль, рада раб. і салд. і тымчасовы урад заседаюць у зусім не расейскім Пецярбурзі, ў якім пражывае значны працэнт фінляндцоў і многа тысяч асоб нямецкаго паходжэньня, між каторымі шмат тайных здрайцоў.

БЭРЛІН. З некаторым недавер'ем газэты прыносяць вестку с Копэнгагі, што англіцкі і францускі паслы пакінулі Пецярбург, але выезд абодвых паслоў укрываюць, бо баяцца, што апавешчаньне гэтаго факту лішне сільна адаб'ецца на настраеньні народу.

У № 77 «Русск. Сл.» с 4 мая пішуць, што б. міністэр заграцічных спраў, Сазонов, адзін з найвялікшых староннікоў вайны, у начы на 4 мая налажыў на сябе рукі, прыняўшы стрыхніну. У пакінутым пісьме ён свой пастунак называе пратэстам проці аддзяленьня яго ад ягоных прыяцелёў, каторых ён са сваім сынам, як сам кажэ, „хацеў выратаваць“.

Вільня, 11 мая 1917 г.

Пад той час, як тымчасовае расейскае правіцельство у сваей заграцічнай палітыцэ гатова было ступіць на тую дарогу, па якой ішла старая самадзержаўная палітыка, — пад той час, як Мілюков, здабыўшый урэшці даўно жаданае мейсцо міністра заграцічных спраў, ужо бачыў напярод заваеваньне Константынополя і Галіцкай Украіны, — рада работнікоў і салдатоў, як прэдстаўніца рабочаго народу, рабіла энэргічные крокі, каб знішчыць да званьня палітычную спадчыну царскаго правіцельства і дайсьці міра, зрокшыся ўсіх апэтытоў на чужые землі. Ад самаго пачатку перэвароту ў Расеі ішло змаганьне між тымчасовым урадам і радай работнікоў і салдатоў на грунці варункоў міра, і ў гэтым змаганьні рабочые массы крок за крокам здабывалі перэвагу. Першая пабеда іх — гэта вядомая дэклярація тымчасоваго ураду з 9 красавіка, што Расея ў гэтай вайне не дабіваецца ніякіх захватоў чужых зямель. Тэлеграф прынёс нам цяпер вестку аб новай пабедзі работнікоў: гэта — тлумачэньне значэньня ноты міністра заграцічных спраў, Мілюкова, ў якой той выясьняў саюзьнікам Расеі, як яны павінны разумець дэклярацію.

У новай заяві гаворыцца:

1. Тая нота доўга і ўсестаронна разгледжэна тымчасовым урадам і прынята ўсемі галасамі.

2. Ясна, што нота гэная мела на мэці развязаць пытаньне, закранутае ў дэкляраціі з 9 красавіка ў гэткіх словах: «Урад лічыць за сваё права і сваю павіннасць заявіць ужо цяпер, што вольная Расея не мае на мэці запанаваць над другімі народамі, або захапіць іх стан ўладаньня, ці заўладаць чужымі землямі; мэты яе кіруюцца да забаспечэньня трывалаго міра на аснові свабоднаго развіцьця народаў. Расейскі народ ня хочэ узмацовываць сваей замяжовай моцы коштам іншых народаў і не мае на мэці нікога пакарыць ані паніжыць. У імя пачэсных прынцыпоў справядлівасьці расейскі народ парваў путы, каторые яго звязывалі, але ніколі ня згодзіцца і на тое, каб яго бацькаўшчына выйшла з вайны паніжэная або з нарушэньнем канечне патрэбных да жыцьця сіл яе“.

3. Пад славамі «умацаваньне забаспечэньня трывалаго міра» тымчасовы урад разумеў аграцічэньне азброеньня, міжнародные суды і т. п.

Заява гэта была аддадзена паслам саюзных дзержаў праз міністэрство заграцічных спраў.

С прычыны гэтай заявы рада работнікоў і салдатоў апавешчае:

„Аднадушны пратэст работнікоў і салдатоў у Пецярбурзі паказаў тымчасоваму ураду і ўсім народам сьвету, што рэволюцыйная дэмократія Расеі ніколі ня згодзіцца, каб заграцічная палітыка ішла па дарозі царызму, і што жаданьне яе як было, так і ёсць неустанна змагацца за сусьветны мір. Новае выясьненьне тымчасоваго ураду, вызванае пратэстам і пададзенае да агульнаго ведама, а праз міністра заграцічных спраў такжэ і да ведама прэдстаўнікоў саюзных дзержаў, кладзе канец усім тлумачэньням ноты, нязгодлівым з інтэрэсамі і дамаганьнямі рэволюцыйнай дэмократіі. Факт, што зроблен першы крок у кірунку міжнароднаго разгляду справы аб адрачэньні ад палітыкі захватоў, трэба ўважаць за вялікую пабеду дэмократіі. Рада работнікоў і салдатоў апавешчае сваю цьвёрдую пастанову ў будучыне ісьці па дарозі змаганьня за мір і прызывае ўсю рэволюцыйную дэмократію Расеі цясьней гуртавацца навакол рады. Прэдстаўнікі работнікоў і салдатоў зломяць апор правіцельства і прымусяць яго пачаць перэгаворы аб міры на аснові адрачэньня ад аннэксій і сплат“.

Гэтые апошніе словы паказваюць, што рада работнікоў і салдатоў зусім адкрыта ступіла на дарогу змаганьня с тымчасовым урадам за мір. І мы можэм ешчэ раз сказаць тое, што гаварылі раней: што толькі поўная пабеда працоўнаго народу ў Расеі над буржуазіей і апанаваным ею правіцельствам прывядзе да цьвёрдаго і на доўгіе часы міра на аснові волі народаў.

Ніхай жэ гэта наступіць чым хутчэй!

На розных дарогах.

«Dziennik Kijowski» апісывае вельмі цікавы момэнт у жыцьці сталічнаго места Украіны, Кіева. Гэта — нацыональная маніфэстація украінцоў за незалежнасць. У вялізарным паходзі ад сабора сьв. Валадзімера, ў нацыональных опратках, з музыкай, з учасьцем войск, ваенных школ, організацій, сярэдніх школ і селян, плылі праз вуліцы Кіева нялічэные грамады народу за чырвоным запарожскім штандарам з белым крыжом над паўмесяцам наперадзі і чысьленымі штандарамі з надпісамі аб волі, згодзі і брацтве народаў.

З балькону ратуша паход віталі цывільные і ваенные ўласьці,

пастаўленые тымчасовым урадам, грамадзкіе і нацыональные організаціі. А пасьля перад памятнікам Богдана Хмельніцкаго, вядомаго байца за волю украінскаго народу, адбыўся мітынг. І тут украінцоў вітала дэлегація польскаго спаўніцельнаго камітэту. Пасьля прамовы члена дэлегаціі, Бартошэвіча, адказваў яму праф. Міхайло Грушэўскій, вітаючы праўжываючых у Украіне і прыхільных да украінскаго народу палякоў.

Польскі дэлегат, Бартошэвіч, прамаўляў па украінску. Ён сказаў:

„Браты-украінцы! У гэты час, калі нашаму народу засьвяціла воля, першая думка наша — нас, палякоў, што з давён-даўна жывём тут, на Украіне, — звертаецца да вас, нашых найбліжэйшых і найдаўнейшых суседзёў і пабратымцоў. Жылі мы з вамі некалькі сот гадоў у згодзі і нязгодзі, у дні славы і ў дні бунту, у долі і у нядолі. Мы верым цяпер, што воля засьвяціла для нас усіх, што пачаліся новые, лепшые дні для нашай шчырай згоды і братэрства, і што мы будзем дружна працаваць дзеля дабра Украіны, катория роўна дорага для нас і для вас, вам і нам роўна блізка. У гэты дзень, калі пачынаецца новае жыцьцё, прыміце, браты украінцы, нашы шчырые жаданьня, каб ваш чароўны край быў вольны, асьвечэны і шчасьлівы. Ніхай жыве вольная Украіна“.

Чытаючы гэтые словы, мы ня можэм ня высказаць сваей шчырай радасьці, што культурны і экономічна сільны польскі элемэнт у Украіне выявіў гэтулькі патрыотызму у адносінах да сваей цяперашней бацькаўшчыны, што ён у найважнейшы момэнт жыцьця Украіны пайшоў поруч з усім украінскім народам і з ім разам будуе вольную, сьвітлую будучыну Краю. А тут—а у нас, з гэтаго боку фронту?...

Шчыра жаль сціскае сэрцэ, гледзячы, як такім культурны і моцны экономічна польскі элемэнт на нашай зямлі вядзе пакрыёма, а дае можна — і зусім адкрыта непрымірымую барацьбу проці таго Краю, каторы яму стаўся за родную матку, — як элемэнт гэты стараецца заглушыць кожнае жаданьне народу нашаго здабыць для сваей Бацькаўшчыны волі. Нейкі шал нацыоналізму агарнуў безмала усё тутэйшае польскае грамадзянство, апрыч нячысьленых шчыра дэмократычных элемэнтоў. І тые, каму ход гісторычных прыпадкоў судзіў адыграць незвычайна пачэсную ролю ў будаваньні новаго жыцьця у нашай старонцы, працуюць дзеля таго, каб руйнаваць наш Край, каб аслабляць яго сілы і завесьці экономічную і духовую паншчыну для беларускаго народу....

Праўда, ёсць між тутэйшымі палякамі людзі, каторым сумленьне гаворыць, што гэта — найвялікшы праступак, найвялікшая крыўда, якая перайшла меру даўных крыўд, учыненых польскім панствам беларусам, і ўсіх страшэнств прыгону.... Але такіх людзей — на здзіў мала, і голас іх у польскім буржуазным грамадзянстві послуху не мае. Дзікі шовінізм туманіць усе галовы і прымушае польскіе кіраўнічые станы ісьці ў нас па тэй дарозі, на якой напісано ганебнае слова: **здрада!**

Няўжо-ж між тутэйшым польскім грамадзянствам не паднімецца моцны голас пратэсту проці гэткаго кірунку, няўжо-ж ніхто і нішто не здолее звярнуць палякоў з гэтай фальшывай дарогі, якая суліць толькі непапраўнае зло і ім, і нам, і ўсяму нашаму Краю?!...

І. Мелешка.

Солідарны голас.

Сьледам за беларусамі, востра выступілі проці апэтытоў польскай дзержаўнай рады на земле суседних народаў нашы браты украінцы. С прычыны адозвы дзержаўнай рады з дня 16 красавіка 1917 г. у адказ на прызыў расейскаго рэволюцыйнаго ураду выступіла парлямэнцкая камісія украінскаго клюбу ў дзержаўнай радзі ў Вені і народны камітэт у Львові. Пратэсты іх, паводлуг слоў польскіх газэт, вельмі вострые. Польскую заяву аб тым, што доля зямель, якіе знаходзяцца між этнографічнай Польшчай і Расеей, павінна быць развязана «у мысль государственых інтэрэсоў незалежнай Польшчы», украінцы называюць «аннэксыйным плянам проці другіх народаў» і «жаданьнем накінуць польскае панаваньне украінцам, беларусам і літвіном». Народны украінскі камітэт апавешчае, што украінцы будуць змагацца з гэтымі аннэксыйнымі плянамі, а у польскай рабоці ў Холмшчыне бачуць польскую «пастанову вынішчыць да званьня усё украінскае».

Украінская парлямэнцкая фракція высказывае свае здзіўленьне, што найвышэйшы орган толькішто апавешчэнаго цэнтральнымі дзержавамі польскаго государства лічыць ужо патрэбным працягнуць сваю руку па чужое дабро і граніцу волі другіх народаў—украінцоў, беларусоў і літвіноў—пад той час, калі ўнутрэны лад Польшчы яшчэ ня выяснен і воля Польшчы не забаспечэна ў належнай меры. „Гэткую пастанову польскай дзержаўнай рады трэба асудзіць, як крайне непалітычны вызаў украінцам, асабліва ўважаючы на момэнт, калі ўнутрэны перэварот у Расеі, цяперашні нацыональна-палітычны рух у расейскай Украіне і зробленые ужо расейскім урадам уступкі (украінскіе школы і т. п.) адкрываюць перад украінскім народам новые кругазоры“.

Як бачым, становішчэ украінцоў у справі польскіх захватных плянаў зусім згодліва з нашым становішчэм.

У Вільні і ваколіцах.

× **Беларускі Клюб.** У суботу чародная танцавальная вечарынка.

У нядзелю будзе паўторэна мэўшая велікае паводжэньне эфэктоўная аднаактоўка «У Купальскую ноч».

× **Беларускі Тэатр.** Пробы п'есы «На Антокалі» ужо пачаліся пад кірункам аўтара. Іграюць апрача невялікіх перамен тыеж самые асобы, што ігралі на сьвята Каляды.

Прадажа білетаў ужо пачалася у чытальні (Віленская 33), у крамі коопэратывы «Райніца» (В. Пагулянка 17) і ў Беларускай Кнігарні (Завальная 7).

× **Танные страўні.** Маюць быць адкрыты танные страўні для інтэлігентных жыдоў. Першая гэтая страўня адкрываецца на Зарэччы.

× **Для бедных** адкрываюцца вячорные жыдоўскіе страўні, якіе выдаюць кашу і гарбату.

× **Скорая помач** ад 30 крас. да 6 мая дадзена ў 81 прыпадку. Карэтка выежджала 54 разы.

× **За помач у распусьце** Хана Тыневіч засуджэна на 150 м. штрафу.

× **Курс рубля:** офіцыальны — 2 м. 00 фэн. за рубель; у банках пры прадажы — 2 м. 43 ф., пры куплі—2 м. 47 ф.

Пазычковая каса бярэ 6%.

× **У местовай краме** пры вул. сьв. Яна зладзеі ўламаліся і ўкралі 27 пудоў спажыўных прадуктоў.

У ночы з 2 на 3 мая у складзі обуві Косоўскаго ўкралі з уломам ботаў на некольки тысяч марак.

С хлева пры Калёснай вул. 25 украдзена белая каза 9 гадоў.

× **Прапаўшае дзіця.** С кватэры бацькоў, Сьв. Юрскі пр. 19, прапала дзяўчынка Эмілія Іцелюнас, 9 гадоў.

З усяго Краю.

Апавешчэньне.

П. Глаўнакамандуючый 10 арміей за мінулы месяц налажыў на ніжэйпісаные грамады этапнай тэрыторыі гэткую кантрыбуцію:

1. на грамаду Пэльдзюны, Росенскаго пав., за тое, што жыхары памагалі бадзяючымся расейскім ваенным і, ня гледзячы на забарону, мелі у сябе аружжэ, — 1588 м.

2. на грамаду Ругяны, Кейданскаго пав., за тое, што 15. I. 17 тамака была банда болей-менеі с 30 аружных расейскіх ваенных, і аб бытнасьці банды жыхары не данесьлі, — 500 м.

3. на грамаду Біовтаны, Кошэдарскаго пав., за тое, што члены грамады зрабілі немагчымым арэшт некольких уцёкшых с цывільных работных батальёнаў работнікоў, каторые былі ў Біовтанах, папараджываючы іх кожын раз, як жандары прыежджалі шукаць іх у вёсцы, — 750 м.

4. на грамаду Стацішкі, Оліцкаго пав., за тое, што у Стацішках у ночы з 23 на 24 марца згарэло гумно з запасамі ураджаю, і зробленае сьледзтво не выключае магчымасьці падпалу, а грамада адняслася да пажару даволі холадна, не сьпешаючыся заявіць аб ім найбліжэйшай уласьці (Amtsvorsteher у Сэрэі) — 200 м.

5. на грамады:

Цісовак каля Блясковізны	— 40 м.
Блясковізна	150 м.
Зарэччэ	130 м.
Паўлоўка	10 м.
Іванішкі	100 м.
Крускі	170 м.
Прэлёнка	200 м.
Лянцвіча	190 м.
Лопухово	160 м.

Сувальскаго пав., за тое, што яны прынялі ў сябе нямецкіх ваенных дэзэртэроў і не заявілі аб іх бытнасьці ў належнае мейсцо.

6. на грамады:

Агуркі	80 м.
Цвікеле	200 м.
Рэйштокеме	100 м.

Сувальскаго пав., за тое, што яны укрывалі уцёкшых быўшых расейскіх ваенных, і члены грамад не заявілі нямецкай уласьці аб іх бытнасьці.

7. на грамаду Ужвэлькі, Кейданскаго пав., за тое, што члены грамады ведалі аб бытнасьці ў вёсцы уцёкшых расейскіх палонных, ды аб гэтым не заявілі, — 5.000 м.

8. на грамаду Ловміняны, Скаўдвільскаго пав., за тое, што члены грамады ведалі аб бытнасьці ў вёсцы уцёкшых расейскіх палонных, ды аб іх не далі знаць у належнае мейсцо, — 2.000 м.

9. на грамаду Каукснуе, Шавельскаго пав., за тое, што члены грамады ведалі аб бытнасьці ў вёсцы уцёкшых быўшых расейскіх ваенных і не данесьлі аб іх у належнае мейсцо, — 700 м.

Е. Н. О. 1 мая 1917 году.

Der Etappen-Inspekteur
падп. v. **Trotta**,
Generalleutnant.

МІНСК. Генэрал Квебеніцкій(?) прыняў каманду над трэйцяй арміей.

БЕЛАСТОК. Кантрольные зборы для усіх мужчын ад 18 да 45 гадоў адбываюцца з 8 гадз. раніцы кожнаго 15 чысла для тых, прозвішчэ каторых пачынаецца на літэры ад А да L, і кожнаго 1 чысла — ад М да Z.

ГРОДНЯ. Ужо некольки дзён мінуло, як прапаў нет ведама дзе Сяргей Сухіх, Мастовая 9.

СУВАЛКІ. Акружны суд засудзіў 7 канакрадоў. Начальнік усяе хэўры засуджэн на 3½ гады ў вастрог.

ЛІБАВА. Местовы магістрат назначыў прэміі за найлепшые гародніны. Прэміі будуць выдаваць ад месяца ліпня да восені. Прэмій будзе выдано 12, у тым ліку 3 пачэсные, 2 грашыма па 150 м., 1 — 100 м., 3 — па 75 м. і 3 па 50 м.

Рэволюція у Расеі.

ШТОКГОЛЬМ. Выехаўшый у пятніцу с Пецярбурга падарожны апавядае, што ў сераду і чацьвер у Пецярбурзі адбываліся дэмонстраціі проці Амэрыкі. На рагу Невскаго праспекту і Садовай вул. сабралася грамада народу і пайшла па глаўным вуліцам, нясучы чорны штандар і крычучы: „Вон Злучэные Штаты і Англію!“ Перад англіцкім пасольствам некольмі стамі людзей была устроена падобная-ж дэмонстрація. Салдатам і ваенным патрулям, ахраняўшым пасольство, ледзьве ўдалося разагнаць дэмонстрантоў.

БЭРГЕН. Англіцкі пасол у Пецярбурзі, Буканэн, у сваей падарожы заехаў сюды. Думаюць, што гэта звязано з узростам у Расеі непрыхільнасьці да Англіі, і гэта трэбавало акуратнай нарады Буканэна з англіцкім урадам.

КОПЭНГАГА. 5 мая ізноў адбыліся ў Пецярбурзі вялікіе дэмонстраціі проці палітыкі заваеваньнеў.

ШТОКГОЛЬМ. У часі разрухоў у Пецярбурзі перад думай і камітэтам міністроў адбылася дэмонстрація сотняў салдацкіх жанок, каторые заявілі правіцельству, што яны трэбуюць павялічэньня падмогі ім да 20 руб. у дзень. Апрыч таго павінны мець роўные правы жонкі афіцэроў і салдатоў—шлюбные і няшлюбные. У канцы салдаткі высказалі сваю веру радзі работнікоў і салдатоў.

ШТОКГОЛЬМ. У часі пецярбурскіх разрухоў Мілюков быў арэштован на сваім аўтомобілі. Яго вінавацілі ў тым, што ён загадаў стрэляць у народ. У радзі салдатоў і работнікоў быў пададзен праект аддаць Мілюкова пад суд. Аднак, пасьля тлумачэньня ураду, Мілюкова выпусьцілі на волю, прадзержаўшы пад арэштам 12 гадзін.

Тое-ж прылучылося і с членам думы Пурышкевічэм. У яго санітарным поездзі былі знойдзены монархістычные брошуры. Аднак, дзякуючы заступніцтву міністра судоў Керэнскаго, яго выпусьцілі.

РОТТЭРДАМ. Як даносяць с

Пецярбурга, крытычные дні для тымчасоваго ураду скончыліся ў суботу. Тымчасовы урад удзержаўся толькі дзякуючы заступніцтву кіраўнікоў рады работнікоў і салдатоў. Рэзультатам упадку ураду былі бы грамадзянская вайна і анархія. Небяспечнасць гэтым разам была вялікшая, чым калі-колечы за ўвесь час рэвалюцыі.

На агульнай нарадзі тымчасоваго ураду, спаўніцельнай камісіі работнікоў і салдатоў і думскай камісіі члены ураду згодзіліся з тым, што палажэньне—сур'ёзнае. Кн. Львов сказаў, што правіцельство гатова выйсьці у адстаўку і аддаць уласць людзям, якіе маюць больш веры ў народу. Ваенны міністэр заявіў, што палажэньне на фронці — сур'ёзнае. Стан арміі вызывае трывогу. Дысцыпліну трэба ўраз жэ вярнуць і падняць настраеньне арміі. Народные массы—гэткіе наіўные, што думаюць, бытцым можна дайсьці міра, кінуўшы аружжэ. Ен, міністэр, сам не дабіваецца заваеваньнёў. Думкі аб аннэксіі нідзе не маюць спогаду.

ЛЮГАНО. „Corr. della Sera" даносіць с Пецярбурга аб супольнай нарадзі спаўніцельнай камісіі рады работнікоў і салдатоў і думскай камісіі:

Чхэйдзэ сказаў, што імпэрыалістычнаго кірунку тымчасоваго ураду зусім нельга цярпець. Ні народ ні армія ня хочуць вайны. Тымчасовы урад укрывае сваевaенные мэты. Ён павінен зусім адкрыта заявіць, што адрэкаецца ўселякіх аннэксій і адплат. Саюзьнікі добра ведаюць аб настраеньні дэмократычных масс ў Расеі.

Пры цяперашнім палажэньні Расеі ўсё-ж такі міністэрскі крызіс прызнан несваечасным і нязгодным з мэтай.

ЛЮГАНО. «Corr. della Sera» даносіць с Пецярбурга, што там вернен спакой, але не зусім. Паднялося пытаньне аб утварэньні новаго коаліцыйнаго правіцельства, каб не было раздваеньня між тымчасовым урадам і радай работнікоў і салдатоў.

ШТОКГОЛЬМ. Супроць ладжэнай генэралам Корніловым у Пецярбурзі так-званай «чорнай гвардзіі» дзеля зашчыты тымчасоваго ураду рада работнікоў і салдатоў ладзіць так-званую «чырвоную гвардзію», каторая мае і кулемёты. Гэта гвардзія прыслала ў Пецярбург тэлеграму, кажучы, што яна да апошняго будзе працівіцца тымчасоваму ураду.

ШТОКГОЛЬМ. У суботу ў Пецярбург прыехало шмат салдатоў с фронту с прычыны вестак аб прыпадках у Пецярбурзі. На фронтах разышліся фантастычные чуткі аб арэшці рады работнікоў і салдатоў і т. п. Прыезд салдатоў вызваў новые стычкі.

Тымчасовае правіцельство апынулося ў вельмі цяжкім палажэньні з прычыны хваробы Керэнскаго, катораму дактары не сулядзь доўгаго жыцьця.

ПЕЦЯРБУРГ. Як можна судзіць, нездаволеньне рады работнікоў і салдатоў тымчасовым урадам вызялецца і ў адносінах да Керэнскаго с прычыны таго, што ён у сваіх палітычных выступленьнях лішне мала увагі звертае на пагляды і жаданьня рады.

Мілюков утраціў сваю вялікую папулярнасць праз сваю залежнасць ад кадэцкай партыі і свой імпэрыалізм.

Рада работнікоў і салдатоў, трэба спадзевацца, будзе дабівацца адстаўкі Мілюкова і Гучкова.

ЖЭНЕВА. Чхэйдзэ, як даносяць с Пецярбурга, грaзіў крайнім левым кінуць сваё мейсцо маршалка ў радзі работнікоў і салдатоў.

Проці Мілюкова выступае также газэта Максіма Горкаго.

ПЕЦЯРБУРГ. (Рэўтэр). Немагчымые думкі аб волі, якіе пануюць па вёсках, грозяць тым, што ня будзе сабрана з зямлі патрэбная мера збожжа. Вялікіе абшары зямлі не засеяны, бо нельга дастаць работнікоў, або затым, што селяне палажылі арэшт на зямлю і гаспадарскіе машыны. Гэта—такая-ж сур'ёзная справа, як сама вайна, і пры цяперашніх варунках яе вельмі трудна развязаць.

ШТОКГОЛЬМ. (В.Т.Б.). У часі разрухоў у Кроншадці забіты і нескольні англіцкіх марскіх афіцэроў. Расейскіе матросы адмовіліся слухаць англіцкіх афіцэроў.

ПЕЦЯРБУРГ. (П. Т. А.) Генэрал Корнілов, глаўнакамандуючый вайскамі пецярбурскаго округа, выдаў прыказ, у якім гаворыцца:

„Каб утварыць новую магутную армію, патрэбную дзеля зашчыты нашай сталіцы ад замежовых ворагоў і ўмацаваньня дабытай волі, загадываю арганізаваць рэзэрвные кадры і ўраз-жэ прыступіць да вучэньня іх ваеннаго рэмесла. Згодне з заявай тымчасоваго ураду, гэтые новые часьці астануцца ў Пецярбурзі дзеля абароны волі грамадзянства і дзеля таго, каб выступіць супроць ворагоў, калі б яны напалі на сталіцу.

ПЕЦЯРБУРГ. Генэрал Алексеев выступіў вельмі востра проці міра без заваеваньнёў і контрыбуцій, каторы ў вачах арміі роўназначны с проігрышам. Алексеев высказывае надзею на спадзеваные бітвы на расейскім фронці. Найбольшую небяспеку становіць неспакойны Пецярбург.

ПЕЦЯРБУРГ. Плебісцыт аб палянцэ, зроблены радай работнікоў і салдатоў, даў большасць галасоў за Леніна, староннікі каторага у сваіх прамовах выставілі кліч: „Даволі вайны! Вон буржуазнае капіталістычнае правіцельство!" „Ні аднэй капейкі для Мілюкова!"

ШТОКГОЛЬМ. „Swenska Dagbladet" даносіць с Пецярбурга, што два дні таму назад Ленін прапаў нет ведама дзе.

ШТОКГОЛЬМ. Тымчасовы урад загадаў замест даўнейшай паліціі арганізаваць нацыональную міліцыю, каторая будзе прыслухаць местовым упрaўленьням і земствам.

ШТОКГОЛЬМ. Пасьля аб'езду Гучковым фронтаў тымчасовы урад выключыў са спіскоў арміі 75 генэралоў, камандаваўшых на паўночным і заходнім фронці. На палудзенным фронці глаўнакамандуючый Брусілов ня згодзіўся выдаляць генэралоў толькі дзеля палітычных прычын.

ПЕЦЯРБУРГ. (Гавас). Генэрал Драгоміров назначэн глаўнакамандуючым паўночным фронтам замест генэрала Рузскаго.

КІШЫНЁЎ. Казакі памыкаліся зрабіць жыдоўскі пагром. Гаварылі прамовы проці жыдоў і пускалі чуткі аб бязбожных выступленьнях жыдоў, але стычкі з жыдамі не мелі вялікшай сілы.

ШТОКГОЛЬМ. „Известія совѣта раб. і солд." даносіць:

„Усе спробы рэволюцыйных эмігрантаў с Франціі і Англіі вярнуцца ў Расею скончыліся нёўдачай".

ЖЭНЕВА. Амэрыканскіе ірландцы вядуць перагаворы с пражываючымі ў Амэрыцы расейцамі — староннікамі міра. Расейскіе эмігранты ў Амэрыцы знаходзяцца пад суровым надзорам, і зносіны іх з Расеей не дапускаюцца.

З усяго сьвету.

КАРЛЬСРУЭ. На апошнім заседаньні членоў соцыял-дэмократычнаго саюза было пастаноўлено адрачыся ад трэбаваньня, каб правіцельство выявіло свае ваенные мэты. Мір, каторы пазбавіў бы імперыю хаця бы 1 кв. мэтра зямлі імперыі, нельга нават разгледаць.

ЖЭНЕВА. У сваім пісьме да кардынала статс-сэкрэтара Гаспаррі Папеж апавешчае прызыў да міра, гаворучы між іншым:

„Жаданьне збаўчаго міра сталося агульным, і мы спадзяемся, што правіцельствы так сама паслухаюць голасу здзержанасьці. Мы спадзяемся, што недалёк дзень, калі ўсе людзі, сыны адпаго Айца, будуць ізноў чуць сябе братамі".

ЛОНДОН. Ў часі гутарак у Ніжняй Палаці выясьнілося, што 30.000 работнікоў у фабрыках ваенных матэр'ялоў у палудзенным Ланкашыры кінулі работы затым, што недаразуменьне між дырэкцыей фабрык і 500 работнікоў праз 6 тыднёў не было разгледжано урадовым угодлівым судом.

Тэлеграмы.

Нямецкіе апавешчаньня:

8.V. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: На фронці Аррас ізноў крапчэла артылерыйская бітва. Атакі ворагоў на Рэ і на нашы пазыцыі між Фонтэн і Ранкур крывава адбіты. У бітвах пры Бількур ворагі захапілі палудзенна-усходні край вёскі. Нашы войскі адваевалі сягоньня Фрэнуа і адбілі сягоньня нескольні англіцкіх контратак. Узяты больш за 200 палонных і 6 кулемётаў.

Фронт нямецкаго Насьледніка: На полі бітвы пры Эн учора баевая работа была слабейша. Вялікшые бітвы былі толькі на поўначы ад Краонэль, ды не дайшлі ўдачы. У вечары і ў начы шмат у які мейсцох фронту Вогсаён—Корбэні былі наступленьня ворагоў, каторые, ня лічачы слабых удач на захадзі ад Краон, усюды адбіты. У Шампані крапчэе артылерыйская бітва. На момант уваравўшыеся на нашы пярэдніе пазыцыі на поўначы ад Пронн ворагі выкінуты адтуль назад.

7 мая ворагі утрацілі 20 самалётаў. Бэрнгардт збіў сваёго 27, малодшы Рiхтгофэн—сваёго 20-го ворага.

Усходні тэатр:

Палажэньне не зьмянілося.

Македонскі фронт: Аўстрыякі і туркі між Охрідай і возерам Прэспай адбілі наступленьня ворагоў. У заварoці Чэрнай пасьля двохдзённай артылерыйскай падгатоўкі пачаліся штурмы ворагоў на фронці 8 кілём. шырокім; яны крывава адбіты нямецкімі і боўгарскімі вайскамі.

У красавіку ворагі утрацілі 362 самалёты і 29 лятучых шароў. Мы утрацілі 74 самалёты і 10 лятучых шароў.

9.V. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскаго: Пры благой пагодзі артылерыйская бітва крапчэла толькі дзе-не-дзе. Новые штурмы ворагоў, меўшые на мэці адабраць назад Фрэнуа, адбіты, і пры гэтым ворагі утрацілі 100 палонных.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Між Зімовай гарой і дарогай Корбэні—Бэррі-о-Бак атакавалі новые французскіе сілы пасьля барабаннаго агня. Часьцю штыкамі, часьцю агнём яны былі адбіты.

Усходні тэатр:

На поўначы ад Кірлі Баба і на палудні ад дарогі Валепутна лёгка адбіты наступленьня расейскіх рот.

На македонскім фронці былі ўчора ізноў вострые бітвы. Пасьля сільнай падгатоўкі агнём генэрал Сэррай павёў саюзьніцкіе войскі на штурм між вазёрамі Прэсба і Дойранам. Асабліва вострая бітва ішла ў заварoці Чэрнай, дзе паўтараўшыеся праз увесь дзень і ноч штурцы былі зломлены с цяжкімі стратамі у ворагоў. Тое-ж было са штурмамі ворагоў пры Градэсніцы, на Вардары і на захадзі ад возера Дойран. Нямецкіе і боўгарскіе дывізіі цяжка разграмілі ворагоў.

Каля вайны.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). Новые ўдачы падводных лодак у Атлянтыцкім акіяні: 5 англіцкіх параходаў ёмкасьцю разам 25.000 тонн.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). Новые ўдачы падводных лодак у Канալі, Біскайскім заліве і ў Паўночны моры: 11 параходаў, 1 парусьнік і 1 рыбалоў,—усяго 31.000 тонн.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). У Сяродземным моры ізноў затоплены 12 параходаў і 2 парусьнікі агульнай ёмкасьцю 50.000 тонн; у тым ліку 15 красавіка затоплен англіцкі ваенны транспорт «Arcadian», каторы затануў з большай часьцю бyўшых на ім салдатоў.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). Ізноў затоплены 3 ваенные транспорты ворагоў.

З'езд соцыялістоў.

КОПЭНГАГА. «Socialdemokraten» даносіць са Штокгольму:

Галандзкая дэлегація адбыла нараду са шведамі—членамі інтэрнацыоналу.

Плян з'езду апрацован гэткі. Пачынаючы ад 15 мая, адбудзецца рад нарад с прэдстаўнікамі паадзінокіх краёў. Гэтые нарады павінны выясьніць агульнае палажэньне і магчымасць згодлівага кірунку. Спадзяюцца, што на з'езді будуць усе партыі. Усе дэлегаты маюць добрые надзеі і жэдуць ад такога пляну работы удачных рэзультатоў з'езду.

ПАРЫЖ. «Journale du Peuple» даносіць, што мае адбыцца патайная нарада ўсіх саюзоў, якіе стаяць у Франціі за мір, каб выясьніць адносіны да штокгольмскаго з'езду.

ПАРЫЖ. Учора тут сабралося 45 з агульнаго чысла 70 соцыялістычных саюзоў Франціі, каб намеціць становішча на нацыональным конгрэссі соцыялістычнай партыі 27 мая, на каторым будзе развязано пытаньне, чы партыя пашле сваіх прэдстаўнікоў на штокгольмскі з'езд. Лёнгэ сказаў, што раскол у нямецкай соцыялістычнай партыі і расейская рэволюцыя памагаюць аднаўленьню міжнародных зносін між соцыялістычнымі партыямі.

Адказ на шараду у № 35 „Гомана".

Нам прыслана вершам гэткая разгадка:

Першы склад з-асобна літэра за-{вецца,
Дык з А зачынаці найлепш нам {здаецца.

Склад другі літэра «эм» ясна пакаж'е

Што перэвярнуўшы «мэ» ўселякі [скажэ.
Залатое «меры» склад другі са [трэцім
Усіх нас навучае, як лёгка замецім.
Трэцьцяе загадкі часьці (то ёсць [«рыка»)
Непрыятна пачуць, хіба так ад быка.
Адвярнуўшы «рыка» маем слова [«кары».
Памятайце-ж добра, паны ды баяры!
Першы склад са трэцьцім твораць [слаўцо «ары»;
Не знаю, што гэта, — немагчыма [«нары»,
Дый магло-бы быці якое «арыка»
Заместа «арэха» з мужыцка пазыка.
«Амэрыка» будзе цэлая шарадэ —
Ня едзьце туды, вось мая добра радэ.
А.

Хаця тлумачэньне — даволі сьціпнае, але абмылковае. Слова павінно складацца толькі с трох складоў і будзе: «ка-мэ-та».

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтво «Гоман». Редактар Язэп Салавей.